

**Biskopen Kari Alvsvågs foredrag
ved visitasen til Nordby, Kroer og Ås menigheter
2.-7.juni 2026**

Innledning

Menighetene i Borg bispedømme forbereder og gjennomfører en bispevisitas sånn omtrent hvert 10.år. Det er så lang tid det tar for en biskop å komme rundt til hele bispedømmet på de ukelange visitasene til de 50 visitasområdene som de 102 menighetene/soknene er fordelt på.

I veiledningen menighetene får når de forbereder visitas står det at en visitas er en anledning til å ta et lite skritt tilbake fra en travel hverdag, løfte blikket og se på hvordan lokalsamfunnet har utviklet seg siden sist visitas. Vi er vant til årsberetninger i kirken. Vi rapporterer og vurderer hva som skjedde i fjor. Det er helt nødvendig. Men haken med det er at vi kan miste det lengre perspektivet. Samfunnsutvikling og trender må ofte sees over litt lengre tidsperioder for at vi skal forstå dem. Og hvis kirkens arbeid skal møte dagens behov, og være forberedt på morgendagens, er det viktig å se både lengre bakover og lengre fremover enn ett år.

Det sies at biskopens oppgaver er å ha ørnens posisjon. Å se ting fra en annen vinkel, ovenfra, og slik er bispevisitasen en anledning for lokalmenighetene til å se seg selv utenfra.

Så hva med Nordby, Ås og Kroer? Har det skjedd noen endringer her de siste ti årene som er verdt å merke seg for en kirke som ønsker at mennesker i alle livssituasjoner skal bli sett, kjenne seg hjemme, og få mulighet til å delta på de ulike møteplassene som finnes?

Svaret er et klart ja.

-Den norske kirke er gått fra å være statskirke til å være grunnlovsfestet folkekirke. Det var en lengre prosess, men det var først i 2017 det formelle var helt på plass, så vi er fremdeles en ganske ung selvstendig folkekirke som må finne vår plass i et livssynsåpent samfunn.

-Ås er gjennom ny og rask togforbindelse til Oslo i mye større grad blitt en del av Stor-Oslo, og utviklingen mot å bli en regionby er tydelig.

-Mangfoldet i befolkningen har økt betydelig. Medlemsandelen har sunket fra 64 til 49% mye som en følge av det, men antallet medlemmer er nærmest uendret pga befolkningsøkningen på 20%.

-Vi har gjennomgått en to år lang pandemi som vi enda sliter med ettervirkningene av

-Vi har krig i Europa, en uforutsigbar president i USA, eskalerende konflikter i Midtøsten og i Afrika, økende miljøutfordringer og mer ekstremvær, og mer fokus på beredskap og

opprustning enn på fredsarbeid og miljøvern

-Den digitale utviklingen har gjort et byks med inntoget av KI- og ingen vet hvor dette vil føre oss

Så ja, både verden og Ås kommune har forandret seg på ti år. Noen av endringene var umulige å forutse, noen har vært mer forventede. Men forandring er ikke farlig i seg selv. Vi er heldige og tilhører en verdensvid bevegelse som har klart seg gjennom adskillig større endringer enn dette. Og budskapet som har båret kirken er det samme. Hun vitner kontinuerlig i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

I denne visitasen har jeg fått møte et livskraftig og engasjert lokalsamfunn, og en kirke midt blant folket som ønsker å være et fast punkt i det omskiftelige, og som vil være håpsbærer for alle menneskene her.

Den norske kirkes visjon er «Mer himmel på jord», og den er konkretisert i tre strategier jeg vil bruke som ramme for dette foredraget. Her vil jeg se fremover og ikke bakover, og forsøke å peke på noen muligheter og en retning for arbeidet i årene som kommer. Til grunn ligger både kunnskap om det som har vært, en fylldig og god beskrivelse av menighetene i form av en visitasinnberetning, og inntrykk og opplevelser denne uken.

De tre strategiene er:

Kirken åpner rom for tro

Kirken er der livet leves

Kirken er mer for flere.

Kirken åpner rom for tro

Få ting gir mer håp for fremtiden enn å få mingle med 70 ungdommer som griller, spiser popcorn, leker, og feirer gudstjeneste med nattverd og bønnevandring en onsdag i juni. Tweens- og ungdomsarbeidet hadde lagt sommeravslutningen sin til visitasuka, og Ås Arbeidskirke yret av liv denne kvelden. Mange menigheter drømmer seg tilbake til gamle storhetstider når det gjelder **ungdomsarbeid**. Til menighetene her vil jeg si: Det jeg fikk oppleve er stort! Her er det ungdom som tar på seg styreverv og får diplom for det. Studenter tar ekstrajobb med å lede lokal ungdom. Midt under andakten min fikk jeg spørsmål om hvor man burde begynne å lese i bibelen. Interessen for kristen kunnskap og lysten til å prøve kristne praksiser øker, det ser vi mange steder. Det er fantastisk at kirken åpner rommene sine for dette, og gir rom for tro og undring.

Konfirmantarbeidet er kjernen i det kirkelige ungdomsarbeidet. Tenk, i år bruker 107 15-åringer i Ås kommune 60 timer hver på deltakelse i kirkelig undervisning og kristent fellesskap! Andelen konfirmanter av årskull og medlemmer hadde en positiv utvikling det siste året, og jeg vil oppmuntre til å prioritere dette arbeidet høyt. Både Den norske kirke nasjonalt og i Borg har pekt på unge og unge voksne som et særlig prioritert område

fremover, og i Ås kommune med sin relativt unge befolkning er det viktig å legge til rette for både lavterskelarbeid, åpne fellesskap og muligheter for fordypning i troen.

Kirken arbeider for tiden med å utvikle nye rammeplaner for kirkelig undervisning og læring. Det er godt å se at menighetene i Kroer, Nordby og Ås har en kontinuerlig utvikling av sitt tilbud til barn. Selv om overordnet plan nå gjelder 0-100 åringer, er det fortsatt forventet at ressursene brukes til arbeidet for og med barn og unge. Knøttesang i Nordby menighetsstener er et strålende eksempel på et tiltak som er folkelig, har lav terskel og som gir tilhørighet i kirkerommet. At menighetspedagoger og kirkens musikere kan arbeide sammen, gir et faglig sterkt og godt tilbud. Jeg vil utfordre kirkevergen til å lete etter muligheten til å forsterke kirkemusikken til tre fulle stillinger.

Gudstjenester og kirkelige handlinger utgjør pulsslagene i kirkens formidling av evangeliet til mennesker i alle aldre og livssituasjoner og er viktige kilder til tilhørighet og tro. Det er fint at det tenkes strategisk rundt gudstjenestelivet. Et differensiert og stedegent tilbud skaper relevans. Forskning på hvilke faktorer som fører til økt gudstjenesteoppslutning viser at samarbeid med lag og foreninger særlig har betydning på mindre steder. Slikt samarbeid finnes her, men kan styrkes ytterligere for å gi befolkningen enda større eierskap til det som skjer i kirkene. Kirkemusikken er ofte en nøkkel til dette, og det er flott å se hvordan den åpner for tilhørighet og trosformidling uten ord.

En god balanse og koordinering av gudstjenestetilbudet i de tre menighetene er ikke bare enkelt å få til. Det kan være tid for å gjennomgå gudstjenesteforordningen på nytt, da revisjonen hele bispedømmet jobbet med i 2017 av ulike årsaker ikke ble fullført i dette prostiet. Da er det viktig at menighetsrådene kommer med sine innspill tidlig i prosessen. Prost og kirkeverge utfordres til å ta tak i dette.

Gjennom gravferder, vielser, dåp og konfirmasjon har folkekirken en bred kontaktflate med befolkningen. Betydningen av god kommunikasjon, enkel tilgang til informasjon og påmelding og god kvalitet på innholdet kan ikke overvurderes. Menighetene her ligger langt fremme på dette. I arbeidet videre er det viktig å se at Ås ligger i en del av Borg som har trekk av den demografiske og kulturelle utviklingen vi ser i storbyområder: Det er færre innbyggere med flere generasjoners tilknytning til sin kirke, det er høy mobilitet og utstrakt pendling. Alt dette er av betydning for hvordan kirken må kommunisere og tilrettelegge tilbudet. Andel døpte av fødte og andel kirkelige vigsler er tall vi følger med på. I Ås kommune har de lenge ligget relativt lavt, på tross av arbeid med å gjøre påmelding enklere og ha drop-in tilbud som øker oppmerksomheten om handlingene. Vit at det tar lang tid å snu trender, og kirken er heller ikke herre over alle bakenforliggende årsaker. Men gi ikke opp, vi vet mye om hva som skal til, og jeg vil oppfordre til å bruke kunnskap fra kirkens medlemsundersøkelser, hekte seg på kirkens kampanjeplan og hele tiden tenke med et «brukerperspektiv». Menighetsrådene bes hente frem dåpserklæringen som er vedtatt av bispedømmerådet, og vedta den i en form som gir dere støtte i det videre arbeidet med dåp.

En programpost under visitasjonen var vandring mellom hellige rom i Ås. Den norske kirke er ikke alene på tros- og livssynsfeltet, selv om den er i særklasse størst. Men mennesker fra ulike trossamfunn må kjenne til hverandre og møtes til samtaler og felles handling. Slik brytes fordommer ned, og det skapes trygghet og en sterkere sammenhengskraft i samfunnet. Det var fint å komme med en hel liten gjeng fra kirken på besøk til Badar islamsk kultursenter og moske, og ha med ledere derfra videre til Ås evangeliekirke. Folkekirken kan med sin størrelse og sine ressurser ta på seg oppgaven med å etablere samarbeidsarenaer, noe prostens alt er godt i gang med her og i Follo for øvrig. Både kommunen og skoler vi har besøkt ser også verdien i at kirken kan bistå med å formidle kontakt til andre livssynsaktører når det er ønskelig, for eksempel ved hendelser knyttet til dødsfall og oppfølging av dem. Det er mye som tyder på at det er en større åpenhet for å snakke om tro i det offentlige rom, men samtidig ser vi en uheldig utvikling internasjonalt der tro og religion instrumentaliseres og brukes til polarisering og til å skape fiendebilder. Et godt **dialogarbeid** forebygger dette, og bidrar til å øke forståelsen av hvilken ressurs tro kan være i menneskers liv, og som drivkraft i arbeidet med å bygge et godt samfunn. Dette er en del av totalberedskapen i vårt samfunn har direktør Elisabeth Aarsæther for direktoratet for samfunnssikkerhet slått fast.

Kirken er der livet leves

Ås er en universitetsby. Et stort antall unge tilbringer noen formaterende år av livet her i kommunen. Selv om studentlivet kan være litt preget av å leve i en boble, har **NMBU** et ønske om at studentene også skal vært knyttet til lokalsamfunnet her.

Jeg fikk tilbringe en hel formiddag på det fantastiske vakre området, Norges fineste campus-ingen tvil! Vi fikk møte både rektor og de som spesielt arbeider med studentenes velferd og trivsel. Kirkens egen studentprest er en viktig bidragsyter inn i studentmiljøet, og ledelsen uttrykte stor tilfredshet med at kirken prioriterer dette arbeidet. I en tid der vi har måttet kutte i stillinger har jeg ønsket å skjerme prester som jobber ved institusjonene, og er glad for at vi langt på vei har klart det.

Undersøkelse blant studentene viser at mange har det veldig bra, men det er likevel en litt for stor andel som rapporterer at de føler seg utenfor og ensomme, har psykiske plager og sliter med forholdet til alkohol.

I møtet med ledelsen presenterte jeg det livssyns åpne gruppeopplegget «Meningen med meg» som Borg har hentet fra Svenska kyrkan. Her formidles forskningsbasert kunnskap om følelser, med mål om at deltakerne skal få verktøy til å håndtere livets utfordringer. Opplegget er lett å ta i bruk, og krever ingen lang kursing av gruppeledere. Vi har veldig gode erfaringer med piloter som er gjort i Borg for flere ulike aldersgrupper, og ser gjerne på muligheten for å ta det i bruk blant studenter. Jeg ber studentpresten følge opp dette. Det har vært tradisjon for at internasjonale studenter som er vant med kirkegang har gått til gudstjenester i Ås, og fått tolket dem til engelsk. Det er færre som benytter seg av dette nå, og jeg vil oppfordre kirken til å arbeide med hvordan studentene kan nås på nye

måter. At tradisjonen med å invitere studenter hjem til familier på en kaffekopp er tatt opp igjen er flott, på den måten kan studenter få en tilknytning til noen utenfor «studentbobla». Studentkonsertene i Ås kirke er et annet eksempel på godt samarbeid. Det er naturlig å videreføre at studentpresten har en synlig rolle i arrangementene. Kanskje kan det økes med en konsert til?

Skolebesøkene ved denne visitasen har gått til to **videregående skoler**. Ofte er kirkens arbeid rettet mot grunnskolen, det var derfor veldig fint å bruke tiden på skoler som tradisjonelt har en svakere tilknytning til lokalmiljøet.

Seiersborg videregående er en privatskole drevet av Blå Kors. Skolen har som mål at elever som sliter med skolehverdagen på grunn av lærevansker eller sosiale utfordringer skal fullføre videregående ved hjelp av tettere oppfølging i mindre klasser. Det gjorde godt å merke det sterke engasjementet lærerne viste for å gi elevene opplevelser av mestring.

Det har vært noe kontakt mellom kirken og skolen i forbindelse med besøk i kirkerommet, men innenfor skolens kristendomsfag som fokuserer på diakoni, kulturarv og deltakelse i kirkeliv er det gode muligheter for kirken å bidra til å oppnå læringsmålene. Kompetanseoverføring kan og skje den andre veien, kirken har hvert år utfordringer knyttet til leirdeltakelse for konfirmanter, og skolens erfaringer med å trygge ungdom på sine turer kunne vært fint å få del i. Det er naturlig at prost og kirkeverge følger opp dette i sitt arbeid med kompetanseheving.

Ungdomsdiakonen er en ressurs som kan benyttes av skolen, og jeg vil anbefale å etablere et fast årlig møtepunkt mellom skolen og kirken for å utvikle samarbeidet.

Det samme vil jeg gjøre når det kommer til samarbeidet med den mye større Ås videregående skole. Med sine 1700 elever og 260 ansatte er det en betydelig aktør i Ås-miljøet. I et årlig møte mellom skolen og kirken bør den kommunale skolehelsetjenesten også kobles på. Kirken har gode ressurser innenfor kriseberedskap, sorgarbeid og livsmestring som kan bistå skolen. Også i møtet med Ås videregående løftet jeg frem livsmestringsopplegget «Meningen med meg» som en mulighet å utvikle sammen.

Det er i **kommunene** livet leves, og det er ikke uten grunn at kirken dels er organisert etter kommunestrukturen. Kirkelig fellesråd opptre på vegne av soknene som part overfor kommunen. Det handler noe om økonomi, da kommunen har forpliktelser knyttet til finansiering av kirken. Men i det gode og konstruktive møtet jeg hadde med ordfører og administrativ ledelse i Ås kommune var oppmerksomheten mer rettet mot muligheter til samskaping og felles mål.

Både kirke og kommune har økt bevissthet om **beredskap**, ikke minst gjennom totalforsvarsåret vi er inne i. Kirken er invitert med inn i beredskapsrådet, og det er fornuftig. Jeg vil og oppfordre kommunen til å ta med kirken når det øves. Kommunen har i det siste formalisert noen beredskapsavtaler med frivillige organisasjoner. Det bør også gjøres med kirken. I tiden som statskirke var kirken en naturlig del av alt offentlig planverk, men i en ny tid må vi sammen finne de gode måtene å beskrive samhandlingen

på gjennom avtaler som forsterke gode relasjoner. Som gravplassmyndighet er kirken også en viktig aktør i beredskapen knyttet til alvorlige større hendelser som setter den normale driften på prøve. Det viste ikke minst erfaringene under pandemien. En del av dette er kremasjonskapasiteten. Den er ikke god nok på litt sikt, og kirkevergen arbeider nå sammen med kolleger i Borg med å utrede alternativer i samarbeid med kommunene. I alle kommuner er psykososialt kriseteam en del av beredskapen ved ulykker og kriser. I Ås er ikke kirken representert med fast medlem, men hentes inn ved behov. I møtet ble det enighet om at det er behov for et møte mellom kriseteam og kirken for å styrke samhandlingen. Kirken er ikke bare en ressurs for sine medlemmer, men kan med sin kompetanse bidra til en bredere del av befolkningen når det er ønskelig.

Ås kommune har det siste året fått mye oppmerksomhet i media om **samarbeidet mellom skolen og kirken** knyttet til julegudstjenester. Det kan heldigvis alltid komme noe godt ut av litt rusk og meningsbryting i et samarbeidsforhold. Nå har kirken og kommunen hatt konstruktive workshops og har en god prosess der kirken skal presentere forslag til samarbeid knyttet til skolens kompetansemål, og tilbud til gudstjenester i skoletiden. Det siste har fått en ny omdreining etter vårens stortingsvedtak om skolens plikt til å tilby elevene dette. Jeg er trygg på at vi i Ås nå er på et veldig godt spor i å utvikle et godt samarbeid som gir gjensidig trygghet og som er prinsipielt godt forankret i lovverk og planer. Det vil og gi barn og unge viktig kompetanse om hvordan tro og religiøs praksis er en ressurs i livet til veldig mange mennesker, og hvordan kunnskap om andres tro og livssyn forebygger både hatprat, konflikt og misforståelser. Jeg ser frem til å følge denne prosessen! Beredskap og støtte i kriser må også med i avtalen. Vi har også god erfaring fra andre steder i bispedømmet med å koble på barnehagene i slike avtaler.

Et annet samarbeidsområde det skjer mye fint på er **kulturlivet**. Kirken har spilt inn bidrag til kommunens temaplan for kultur, og der beskrives mange gode samarbeidstiltak. Jeg vil særlig fremheve mulighetene som ligger i å gi kulturskoleelever tilgang til kirkens flotte instrumenter. Kirken trenger flere kirkemusikere, og dette samarbeidet styrker rekrutteringen. Så vil jeg slå et ekstra slag for allsangen som et bidrag til både folkehelse og fellesskapsbygging. Kirken bidrar gjerne til å fornye og utvikle denne viktige tradisjonen. Det gjør godt å synge sammen, det styrker fellesskapet, og er sunt for både kropp og sjel! Sangen hjelper oss til å puste godt, ordene kan gi trøst og håp, og melodiene kan løfte oss ut av hverdagens bekymringer. Det flotte korarbeidet i kirkene gir både sangerne en ukentlig avkobling og et jevnlig påfyll av energi, og gir også masse til de som får høre korene opptre, slik jeg har fått oppleve flere ganger denne uka.

Kirken er mer for flere

For de av oss som er født og vokst opp i Norge, med mange generasjoner bak oss i et fredelig og lite land, er det ikke lett å sette oss inn i hvordan det må være å komme hit fra en annen del av verden og skulle lære seg et helt nytt språk, forstå en fremmed kultur, venne seg til et nytt klima og opp i alt dette forsøke å etablere et nytt liv. Det kan være krevende nok for de som frivillig søker seg hit for arbeid eller utdanning. Hvordan det da er når du mot eget ønske må flykte fra alt du har kjært, til og med familie, for å unnsnippe krig, forfølgelse og konflikt, er nesten ikke mulig å fatte.

Dette vet alle som jobber ved Ås læringscenter mye om. Jeg fikk møte ledelsen der, og deltakere ved den nye avdelingen på Kroer, denne uken. Ved læringscenteret får deltakere fra Vestby, Frogn og Ås opplæring i norsk og samfunnsfag. Det er også mulig å få fullført grunnskole for de som mangler det. Målet er å hjelpe deltakerne inn i arbeid og utdanning. Kirken kan forsterke dette arbeidet ved å jobbe aktivt for å gi deltakerne et nettverk i hverdagen som gir både viktig språkpraksis og en opplevelse av å høre til! Jeg vil sterkt oppfordre kirken til å utvide samarbeidet prostidiakonen har utviklet over tid, slik at flere får oppleve at de verdsettes og ønskes velkommen. Jeg sier dette så tydelig fordi vi opplever en bekymringsfull tendens til mer skepsis og intoleranse knyttet til innvandring. Integreringsbarometeret som nylig kom fra IMDI (Integrerings og mangfoldsdirektoratet) viser at respondentene i mindre grad enn før svarer at Norge skal ta imot flere flyktninger, asylsøkere og familiemedlemmer. De har et mer pessimistisk syn på integrering, og et mindre optimistisk syn på hvordan forholdet mellom minoriteter og majoritet vil være i fremtiden.

I samtalen med ledelsen med læringscenteret kom det frem at dette merkes hos deltakerne. Innvandringsdebatten har hardnet til, og pga bedre oversettelsesverktøy får de også mere med seg fra kommentarfelt i sosiale medier, der man kan bli skremt over den brutale og aggressive tonen.

I integreringsbarometeret kommer det tydelig frem at det er en positiv sammenheng mellom kontakt og holdninger: Personer som innimellom eller ofte har kontakt med innvandrere, er mer positive til innvandring enn dem som sjelden har slik kontakt. Dette sier ikke noe om årsakssammenhengen – vi vet ikke om folk blir mer positive til innvandring ved å ha kontakt med innvandrere, eller om det er slik at de som allerede er mest positive til innvandring, også er mer tilbøyelige til å ha mer kontakt med innvandrere.

Men det gir i alle fall oss om som kirke en styrket motivasjon til å arbeide for å skape flere møteplasser og arenaer for fellesskap på tvers av landbakgrunn, religion og etnisitet.

Fordi alle mennesker er skapt i Gud bilde og har den samme ukrenkelige verdi.

Alle menighetene har deltakere boende i sine lokalmiljøer, og et samarbeid med læringscenteret for å kommunisere tilbud de kan benytte når de kommer hjem blir viktig å få til. Her kan vi også følge opp kirken i de andre kommunene som har deltakere på Ås og Kroer gjennom prostisamarbeid.

I et slikt arbeid er det viktig å se deltakerne som en ressurs, ikke kun som mottakere av et tilbud. Det er oftest gjennom å bidra selv at det oppstår tilhørighet i et fellesskap.

Dette er også kjernen i **frivilligheten**, som er en viktig faktor i å la kirken være mer for flere.

Nordby, Ås og Kroer har en sterk frivillighetskultur, og mye arbeid blir drevet primært av frivillige.

Frivillighet i kirken handler ikke om at de ansatte skal få hjelp til oppgaver de ikke rekker selv, men om at mennesker inviteres til å bruke sitt engasjement, sine gaver og ressurser til beste for fellesskapet. Og når det skjer på en måte som ikke «spiser opp» den frivillige vet vi hva som skjer: Kirkens vitnesbyrd i ord og gjerning øker betraktelig!

Frivillighetsgallaen jeg fikk være med på under visitasen var et synlig uttrykk for det. Her var det mye glede og takknemlighet.

De tre menighetene har til sammen oppgitt 515 frivillige i 2025 i Kirkelig årsstatistikk hos SSB. Det er et høyt tall! Mange ulike typer frivillighet skjuler seg bak tallet.

Og det er min oppfordring til menighetene når frivilligheten skal utvikles videre. Jeg har hørt uttrykt en viss bekymring over at snittalderen på de frivillige er i høyeste laget, og at det er vanskelig å rekruttere unge. Til det vil jeg si:

Vær bevisst på de ulike typene frivillighet. Kunnskap om dette finner dere i det relativt nyutviklede materialet fra Den norske kirke; «Hvordan utvikle frivillighet i kirken» Et forskningsbasert ressursmaterieell for menighetsrådene. Her skiller det for eksempel mellom foreldrefrivillige, kjernefrivillige, prosjektfrivillige og korttidsfrivillige. Ulike grupper har ulik motivasjon og trenger ulik oppfølging.

Uansett hvilken type frivillighet man jobber for å styrke er det viktig å gi rom for at den frivillige kan spille på egne styrker og ha påvirkning på arbeidet. Da øker både motivasjon, innovasjon og utvikling.

Ved siden av frivilligheten er det **kirkens lokaldemokrati** som utgjør den grunnleggende forankringen av kirken på sitt sted. At engasjerte mennesker stiller til valg for fire-års perioder i menighetsråd i sitt sokn er av den aller største betydning. Jeg er veldig stolt av kirkens demokrati, og ser overalt i bispedømmet hvordan det på en helt spesiell måte skaper lokalt eierskap og gjør at kirken kjenner sitt jordsmonn. Det er og av stor betydning av noen fra menighetsrådene samles i de kirkelige fellesrådene for å ivareta oppgaver knyttet til bygg, økonomi og personell, og som i tillegg har ansvar for å utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomheten i kommunen.

Soknene i Ås kommune er ulike, både i størrelse og særpreg. Det er likevel fornuftig at staben i stor grad er felles, og at mange av utvalgene også er det. Det gjør arbeidet mer slitesterkt. Noen steder ser man på mulighetene for å slå sammen sokn eller ha felles menighetsråd. Etter min oppfatning bør en slik prosess være basert på et ønske som kommer fra rådene selv.

For små sokn kan det av og til oppleves som vanskelig å få til alt man synes man burde. Jeg vil oppfordre til å arbeide styrkebasert fremfor å gi det man mangler for mye oppmerksomhet. I «Kirka vår», kirkas nye digitale verktøy for planlegging av det strategiske arbeidet, oppfordres menighetene til å beskrive alt som finnes av ressurser slik at de kan mobiliseres og utnyttes. Vi har ofte mer enn vi tror! Bruk gjerne dette verktøyet til å få oversikt, se alt arbeidet i soknene samlet, og sette inn kreftene på de riktige tingene.

En faktor i utviklingen av menighetsarbeidet som rådene har liten påvirkning på er hvor befolkningen i nye bo-områder føler de hører til. Det kan utfordre vår tradisjonelle tenkning om soknetilhørighet. Jeg vil oppfordre til samarbeid med kirken i Ski om hvordan de som bor øst for E18, men tilhører Nordby, best kan nås med kirkens tilbud, og oppleve at de er en del av en lokalkirke. Noe av den samme utfordringen har vi i Vinterbro-området der det har vært stor boligvekst de siste tiårene, men hvor det ikke finnes faste kirkelige møteplasser. Det har tidligere vært forsøkt ulike måter å løse dette på uten at det har blitt noen varige løsninger. Noen ny kirke i området, som ble luftet under forrige visitas, virker ikke realistisk, men det er mulig å være en synlig og relevant kirke likevel. Dette er et ansvar som ikke kan overlates til Nordby sokn alene, men som hele fellesrådsområdet må jobbe sammen om.

Når kirken skal jobbe for å være mer for flere er **diakonien** et viktig fagfelt. Den felles diakoniplanen lister opp en lang rekke tiltak, drevet av både diakoner og frivillige. Det er inspirerende å se det store engasjementet som finnes her for å nå mennesker med handling og ikke bare ord.

Handling må til for at kirken skal komme videre i sitt arbeid med **likeverdige tilgjengelighet og tilhørighet i kirken**. På Kirkemøtet i 2023 ble det behandlet en viktig sak om dette, som Borg bispedømme jobber aktivt for å følge opp gjennom en handlingsplan. Dette arbeidet har fått ytterligere skyv ved det som skjedde i Stortinget i desember i fjor: Da ble FN's konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) tatt inn i norsk lov. Vedtaket løfter rettighetene fra gode intensjoner til bindende lovkrav – fra ord til handling – og sender et klart signal: diskriminering skal ikke tolereres, og likeverd skal være normen. Målet er å fjerne både fysiske og ikke-fysiske barrierer for likeverdig deltakelse. Jeg vil oppfordre både fellesråd og menighetsråd til å ta dette perspektivet inn i sitt planverk, og sørge for at berørte får en stemme inn i alle beslutninger som tas.

Prinsippet «Ingenting om oss uten oss» bør for øvrig brukes i alt kirkens arbeid som handler om deltakelse.

Internasjonal solidaritet er også noe som hører til kirkens diakonale oppdrag. Under visitasen fikk jeg høre om Ås kommunes ferske vennsapsrelasjon til byen Beitunia på Vestbredden. Det er veldig aktuelt å koble kirken på dette, da Borg bispedømme har et særskilt ansvar for å ivareta Den norske kirkes samarbeid med den evangelisk-lutherske kirken i Jerusalem, på Vestbredden og i Jordan. En liten, men veldig engasjert kirke med

et sterkt samfunnsengasjement. En av kirkens seks menigheter ligger i Ramallah, rett ved Beitunia. Jeg vil oppfordre kirken i Ås til å engasjere seg i dette vennskapssamarbeidet, og se det i sammenheng med Den norske kirkes og Borg bispedømmes relasjon til ELCJHL. Situasjonen for denne kirken er nå helt prekær, og jeg fikk midt under visitasen et nødrops fra biskop Imad Haddad som beskriver en helt håpløs økonomisk situasjon. Inntektene de vanligvis får fra turismen er falt helt bort, og valutakursene gjør at støtten de får i dollar blir mindre verdt i lokal valuta. Både handling og bønn betyr mye for dem, og i dagens gudstjeneste fikk vi praktisert begge deler gjennom offer og forbønn.

Avslutning

Jeg startet dette foredraget med et tilbakeblikk på utviklingen i kirke og samfunn de siste ti årene. Av det kan vi lære at det er vanskelig å forutse eller planlegge endring, men det går an ruste seg til å takle det som kommer. Dette blir for tiden gitt mye oppmerksomhet gjennom beredskapsarbeidet som berører både enkeltmennesker og samfunnsinstitusjoner. Jeg vil også løfte frem betydningen av et område innenfor beredskapen der kirken har betydelig kompetanse og kan være en viktig aktør i lokalsamfunnet. Jeg kaller det **åndelig og eksistensiell beredskap**. Den handler om evnen til å møte tap, frykt og usikkerhet uten å miste håp, fellesskap og evnen til å ta ansvar for hverandre. Åndelig beredskap er også moralsk beredskap. I møte med konspirasjonsteorier, desinformasjon og ekstremisme må sannhet, menneskeverd og demokratiske verdier forsvares aktivt.

Det holder ikke å ruste hjemmene våre med vann og batterier hvis vi samtidig lar fellesskapene forvitte. Indre motstandskraft bygges over tid, gjennom gode fellesskap, tilhørighet og tro.

For kirken er troen på den treenige Gud vesentlig i å bygge en åndelig og eksistensiell beredskap. Tilliten til at Gud holder verden i sin hånd, og at mørket aldri skal overvinne lyset gir styrke til dagen og håp for morgendagen.

Gjennom denne uka i Nordby, Ås og Kroer menigheter har jeg fått oppleve en kirke som tar kallet om å være Kristi kropp på jord på alvor. Her forkynnes evangeliet til mennesker i alle aldre, her tilbyr kirken medvandring til de som trenger det, og her er kirken med i kampen for rettferdighet og verdighet for alle. Den åpner rom for tro, er der livet leves og blir stadig mer for flere.

En kompetent gruppe ansatte, engasjerte frivillige og innsatsvillige rådsmedlemmer er med på å virkeliggjøre kirkens visjon om «Mer himmel jord». Så skal både dere og jeg få hvile i vissheten om at det ikke er vi som bærer kirken. Vi skal få hvile i Guds nåde og Guds kjærlighet.

Må Gud velsigne Nordby, Ås og Kroer menigheter og alle som bor og lever i lokalsamfunnene de er en del av.

Kari Alvsvåg
Biskop i Borg.

Mer himmel på jord

Strategiske mål for Den norske kirke i Borg
I perioden 2022–2029 vil vi at:

1. Den norske kirke er synlig i samfunnet, oppleves relevant og engasjerer seg i menneskers liv.
2. Flere opplever tilhørighet og fellesskap ved å søke dåp, konfirmasjon og delta i barne- og ungdomsaktiviteter
3. Flere deltar i og opplever gudstjenester, kirkelige handlinger og kirkelige møteplasser som inkluderende og trosstyrkende fellesskap.

Den norske kirkes strategi for 2022–2029	 Kirken åpner rom for tro	 Kirken er der livet leves	 Kirken er mer for flere
 Kirken for den enkelte	Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
 Kirken i samfunnet	Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle	Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på
 Kirken som organisasjon	Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører	Skaper mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

Den norske kirke er en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

DEN NORSKE KIRKE
Borg bispedømme